

pennata, obr. 9), tmavě zbarvená kalichovka z okruhu *Arrhenia obscurata* (obr. 11) a hnojník bradavkatý (*Coprinellus angulatus*). Zajímavé druhy vyrostly na spáleném dřevě. Největším překvapením byl nápadný choroš outkovka neladná (*Dichomitus squalens*, obr. 10), považovaný za velmi vzácný. Obecně preferuje dřevo jehličnanů v teplých oblastech – hlavně padlé, ale na jiných kmenech zakleslé kmeny vystavené slunci. Je tedy pravděpodobné (a odborná literatura to potvrzuje), že vysoká teplota během požáru podpořila aktivitu jeho podhoubí a následně i tvorbu plodnic. Jiné dřevožijné (lignikolní) druhy rychle „vyrašily“ na zcela spáleném dřevě, kde vytvořily charakteristické bílé nebo nažloutlé povlaky – rozděrká Brinkmannova (*Sistotrema brinkmannii*), kornatečka obecná (*Athelia epiphylla*) a stopočník růžkatý (*Ceratobasidium cornigerum*). Nejsou to typické antrakofilní houby, protože je známe především z neshořelého dřeva. Spíše to budou rychlí kolonizátoři na výživném a dostupném substrátu s minimální konkurencí jiných hub.

Na jaře 2023 už také téměř vymizely bělorůžové povlaky neurospory a na spálených bucích se začaly hromadně objevovat plodnice klanolístky obecné (*Schizophyllum commune*). Ta je známá jako termotolerantní druh časných fází tlení mrtvého dřeva a také jako výrazný kosmopolitní druh. Otázka velikosti areálů spáleníštních hub je mimochodem velmi zajímavá. Dříve se myslelo, že mají téměř celosvětové rozšíření. Molekulární metody ale odhalují, že u nich většinou existují skryté druhy (kryptospecie, mikrospecie), které mají rozšíření menší, např. jen na jednom kontinentě.

Zatím jsme se kupodivu nesetkali s některými fenomény známými mimo střední Evropu, jakými jsou např. masový růst smržů (*Morchella*) na spáleníštích nebo výskyt lignikolních chorošů specificky vázaných na spálené kmeny – outkovky *Antrodia primaeva* či trámovky *Gloeophyllum carbonarium*. Třeba ale jejich čas ještě přijde...

Co už víme ze staršího spáleníště Havraní skála

Požár na Havraní skále v Českém Švýcarsku vznikl 22. července 2006, zasáhl asi 17 ha lesního porostu a byl kombinací korunového a pozemního ohně (obr. 12). V září, dva měsíce po ohni, tam byly zaznamenány vřecovýtusné houby hovník spáleníštní (*Ascobolus carbonarius*) a ohnivka spáleníštní (*Pyronema omphalodes*). O měsíc později vyrostly (stejně jako v r. 2022) spáleníška uhelná, zvoneček uhelný, řasnatka spáleníštní a navíc terčka spáleníštní (*Rutstroemia carbonicola*) a kořenitka nadmutá (*Rhizina undulata*). V r. 2007 tam byla nalezena i řasnatka hladkoplodá. Kořenitka nadmutá se jako jediná z vřecovýtusných hub vyskytovala ještě na podzim 2008. Z lupenatých hub v této době rostly nám už známé druhy fajodka spáleníštní a šupinovka spáleníštní. Podobně jako po loňském požáru se velice brzy, už na podzim 2006, objevil také troudnatec pásovaný. V r. 2007 se z antrakofilních druhů vyskytovaly šupinovka spáleníštní, liškovec spáleníštní (*Faerberia carbo-*

12

naria), penízovka spáleníštní (*Tephroclype anthracophila*), kalichovka spáleníštní (*Myxomphalia maura*) a křehutka opýřená. Na ohně méně zasažených ležících kmenech a pařezech se objevily různé druhy běžných dřevožijných hub, např. václavka smrková, plaménka poprášená (*Gymnopilus picreus*), třepenitka svazčitá (*Hypholoma fasciculare*), pevník chlupatý (*Stereum hirsutum*), a na mechu kalichovka oranžová (*Rickenella fibula*). Od podzimu 2007 se pod rašícími náletovými dřevinami, hlavně břízou, začaly objevovat první mykorhizní houby, např. muchomůrka citronová (*Amanita citrina*), m. růžovka (*A. rubescens*), lakovka obecná (*Laccaria laccata*) a pestřec obecný (*Scleroderma citrinum*). Jejich rychlé šíření, kromě růstu výtrusů náletných vzduchem nebo přinesených živočichy, bylo určitě podpořeno prorůstáním podhoubí z okolí nezasazeného ohně. Počet dřevožijných a pozemních saprotrofních i mykorhizních druhů se pak každým rokem zvyšoval a v r. 2010, tedy za čtyři roky, mykobiota tohoto spáleníště zcela ovládl. Z antrakofilních druhů se křehutka opýřená vyskytovala ještě v r. 2008, kalichovka spáleníštní

v r. 2009 a nejdéle, do r. 2010, vytrvala šupinovka spáleníštní.

Při průzkumu v r. 2022 již nebylo na Havraní skále po antrakofilních družicích ani památky. V podrostu bříz a dalších náletových dřevin se vyskytovaly ektomykorhizní druhy běžné na stanovištích i po jiných typech narušení, jako jsou různé vláknice (*Inocybe*) nebo holubinky (*Russula*). Podobně i na postupně se rozkládajících ohořelých kmenech jsme našli společenstvo hub, které potkáváme na padlých kmenech i jinde. Snad jen vzácným lignikolním druhům se tam, nejspíše pro velký objem přítomného substrátu, dařilo více než obvykle, včetně raritní pórnatky žlutobílé (*Butyrea luteoalba*).

I na případě hub vidíme, že z dlouhodobého hlediska je tak výrazná událost jako požár jen krátkou epizodou, která navíc odstartuje mocné přírodní děje směřující ke vzniku přirozenějšího biotopu. A to je to, co zejména v chráněných územích chceme.

Spoluautoři: Lucie Zíbarová, Martin Kříž, Vladimír Antonín, Ondřej Koukol

Použitá literatura uvedena na webu Živa.

13